

Warszawa, 2.05. 2018 r.

03980200041336
RPW/13800/2018 P
2018-05-07

DL-I-0 24-33/17

dot. BPS.KPCPP.0330.201.2018

*Proszę przekazać do wiadomości
członkom Komisji + ulżyć do
Prez. Molewicz do petycji
9.08.2018*

Pan

Robert Mamątow

Przewodniczący senackiej

Komisji Praw Człowieka,

Praworządności i Petycji

Szanowny Panie Przewodniczący,

W odpowiedzi na pismo z dnia 22 marca 2018 r., znak BPS.KPCPP.0330.201.2018, w sprawie przedstawienia stanowiska wobec treści zawartych w petycji (P9-26/17), dotyczącej podjęcia inicjatywy ustawodawczej w kwestii zmiany ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1170, z późn. zm.), w celu doprecyzowania możliwości rezygnacji z tzw. „polisolokat”, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

W polskim systemie prawnym istnieją regulacje prawne chroniące konsumentów zawierających umowy dotyczące m.in. tzw. polisolokat. Obowiązująca od 1 stycznia 2016 r. ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1170, z późn. zm.) wprowadziła szereg rozwiązań ukierunkowanych na ochronę konsumentów w zakresie zawieranych umów ubezpieczenia na życie z elementem inwestycyjnym. Z punktu widzenia zapewnienia ochrony konsumentów na rynku finansowym relevantna jest ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty

rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2270). Przedmiotowy akt określa zasady rozpatrywania reklamacji przez podmioty rynku finansowego oraz zasady działania Rzecznika Finansowego. Ustawa ta wprowadziła unormowanie, na podstawie którego spory wynikłe, np. z umowy zawartej z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, mogą być rozstrzygane w drodze pozasądowego postępowania w sprawie rozwiązywania sporów między klientem, a przedsiębiorcą rynku finansowego. W postępowaniu rozjemczym udział podmiotu rynku finansowego jest obowiązkowy.

Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1634) zwiększyła ochronę konsumentów zawierających m.in. umowy dotyczące usług finansowych. W opracowaniu projektu tego aktu brał udział Minister Sprawiedliwości. We wspomnianej ustawie wprowadzono nowy model kontroli wzorców umownych. Według tego modelu decyzja w zakresie niedozwolonego charakteru postanowienia wzorca umowy należą do kognicji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a nie jak do czasu wejścia w życie ustawy nowelizującej (17 kwiecień 2016 r.) Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Według zmienionych regulacji Prezes UOKiK w decyzji o uznaniu postanowienia wzorca za niedozwolony może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych. Katalog tych środków nie jest zamknięty. Jeżeli przedsiębiorca przed wydaniem decyzji o uznaniu postanowienia wzorca za niedozwolony zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia zakazu lub usunięcia skutków tego naruszenia, Prezes UOKiK może, wydając powyższą decyzję, zobowiązać przedsiębiorcę do wykonania tych zobowiązań (art. 23c ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów).

Przedmiotowy akt wprowadził nową praktykę stanowiącą naruszenie zbiorowych interesów konsumentów, tj. proponowanie konsumentom nabycia usług finansowych, które nie odpowiadają ich potrzebom lub proponowanie nabycia tych usług w sposób nieadekwatny do ich charakteru.

Nowela przyznała Prezesowi UOKiK szereg instrumentów mających ułatwić mu wykonywanie zadań w zakresie ochrony konsumentów, także na rynku finansowym, tj. możliwość przedstawienia sądowi istotnego poglądu w sprawach dotyczących ochrony konsumentów, jeżeli przemawia za tym interes publiczny, wprowadzenie decyzji

tymczasowych, co ma pozwolić na szybką reakcję na praktyki zagrażające zbiorowym interesom konsumentów. Na mocy ustawy Prezes UOKiK uzyskał także możliwość publikowania bezpłatnych komunikatów i ostrzeżeń w publicznym radiu i telewizji, co ma w zamierzeniu ostrzegać konsumentów o nieuczciwych zachowaniach przedsiębiorców lub niekorzystnych z punktu widzenia konsumentów zjawiskach rynkowych, które zagrażają ich interesom.

Konsument może również domagać się ingerencji sądu w umowę zawartą z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, która zawiera niedozwolone postanowienie, w ramach tzw. kontroli incydentalnej wzorców umownych, sprawowanej przez sądy powszechne. Pomoc konsumentowi w tym zakresie mogą zapewnić organizacje konsumenckie oraz powiatowi (miejscy) rzecznicy konsumentów. Na podstawie art. 61 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 155, z późn.zm.) organizacje pozarządowe w zakresie swoich zadań ustawowych mogą, za zgodą osoby fizycznej wyrażoną na piśmie, wytaczać powództwa na jej rzecz w sprawach m.in. o ochronę konsumentów. W sprawach konsumenckich organizacje konsumenckie mogą, za zgodą osoby fizycznej wyrażoną na piśmie, przystąpić do toczącego się postępowania. Z kolei na podstawie art. 63³ w sprawach o ochronę konsumentów powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów może wytaczać powództwa na rzecz obywateli, a także wstępować, za zgodą powoda, do postępowania w tych sprawach w każdym jego stadium.

Uwzględniając powyższe, *de lege lata* istnieją stosowne przepisy prawne mające na celu ułatwienie rozwiązywania umów pomiędzy konsumentami a podmiotami rynku finansowego dotyczących tzw. polisolokat. Ponadto Prezes UOKiK, w ramach swoich ustawowych uprawnień, może przeprowadzić postępowanie w kwestii stosowania przez ubezpieczycieli zbyt wygórowanych opłat likwidacyjnych przy rozwiązaniu umów dotyczących tzw. polisolokat, które może zakończyć się wydaniem decyzji zobowiązujących wobec przedsiębiorców.

Niemniej jednak ostateczna decyzja, co do zmiany ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, w kierunku umożliwienia konsumentom rozwiązywania umów dot. polisolokat, nie należy do Ministra Sprawiedliwości. Sprawy dotyczące funkcjonowania rynku finansowego, w tym ubezpieczeniowego, należą bowiem do właściwości Ministra Finansów.

Pragnę poinformować, że Ministerstwo Sprawiedliwości nie posiada danych statystycznych dotyczących liczby oraz sposobu rozstrzygnięcia spraw (wniesionych, zakończonych lub nadal toczących się) przed sądami polskimi w zakresie rezygnacji przez konsumentów z umów ubezpieczenia zawartych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (tzw. polisolokat).

Wojciechowski,

PODSEKRETARZ STANU
w Ministerstwie Sprawiedliwości
Wojciechowski